

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Rozhovor, diskuse, asertivita - prezentace

Autor materiálu: Mgr. Ilona Bláhová

Datum (období) vytvoření: 9. 11. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie a komunikace,
3. ročník

Sada: PS8

Číslo DUM: 04

Tematická oblast: Sociální komunikace ve zdravotnictví

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 11. 2. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Ilona Bláhová

Třída: ZDA 3.A

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace ROZHOVOR, DISKUSE, ASERTIVITA slouží jako podpůrná a názorná pomůcka k výkladu učitele. Opakovací úlohy v úvodu prezentace umožňují navázat a propojit nové informace s předcházejícím učivem psychologie. Prezentace výstižně a názorně zachycuje nejdůležitější momenty výkladu, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ROZHOVOR, DISKUSE, ASERTIVITA

Opakování

Co je to interpersonální komunikace?

Co je to zpětná vazba?

Jaké znáte determinanty ovlivňující verbální projev?

Co je to interpersonální komunikace?

Sociální komunikace je proces vzájemného dorozumívání- sdělování informací mezi lidmi = interpersonální komunikace.

vnější řeč

Co je to zpětná vazba?

Zpětná vazba je **odpověď** komunikanta na přijatou informaci od komunikátora.

Zpětná vazba je významným předpokladem efektivního nedirektivního rozhovoru!!

Jaké znáte determinanty ovlivňující verbální projev?

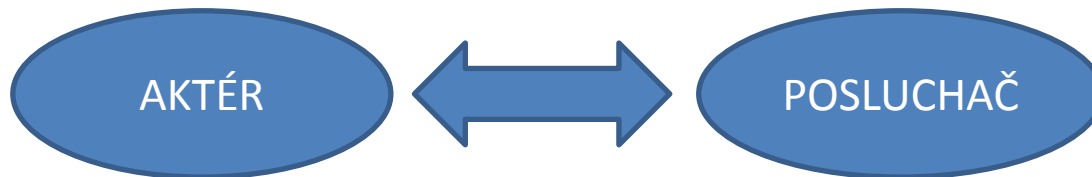
- Výstižnost
- Rychlost
- Hlasitost
- Pomlky
- Výška hlasu a intonace
- Slovní parazité
- Délka projevu

Rozhovor

Definice:

Jedná se o interpersonální komunikaci, jejíž dva účastníci spolu hovoří, jeden druhému naslouchají a navzájem si pokládají otázky a odpovídají na ně.

Profesionální rozhovor:

Profesionální rozhovor

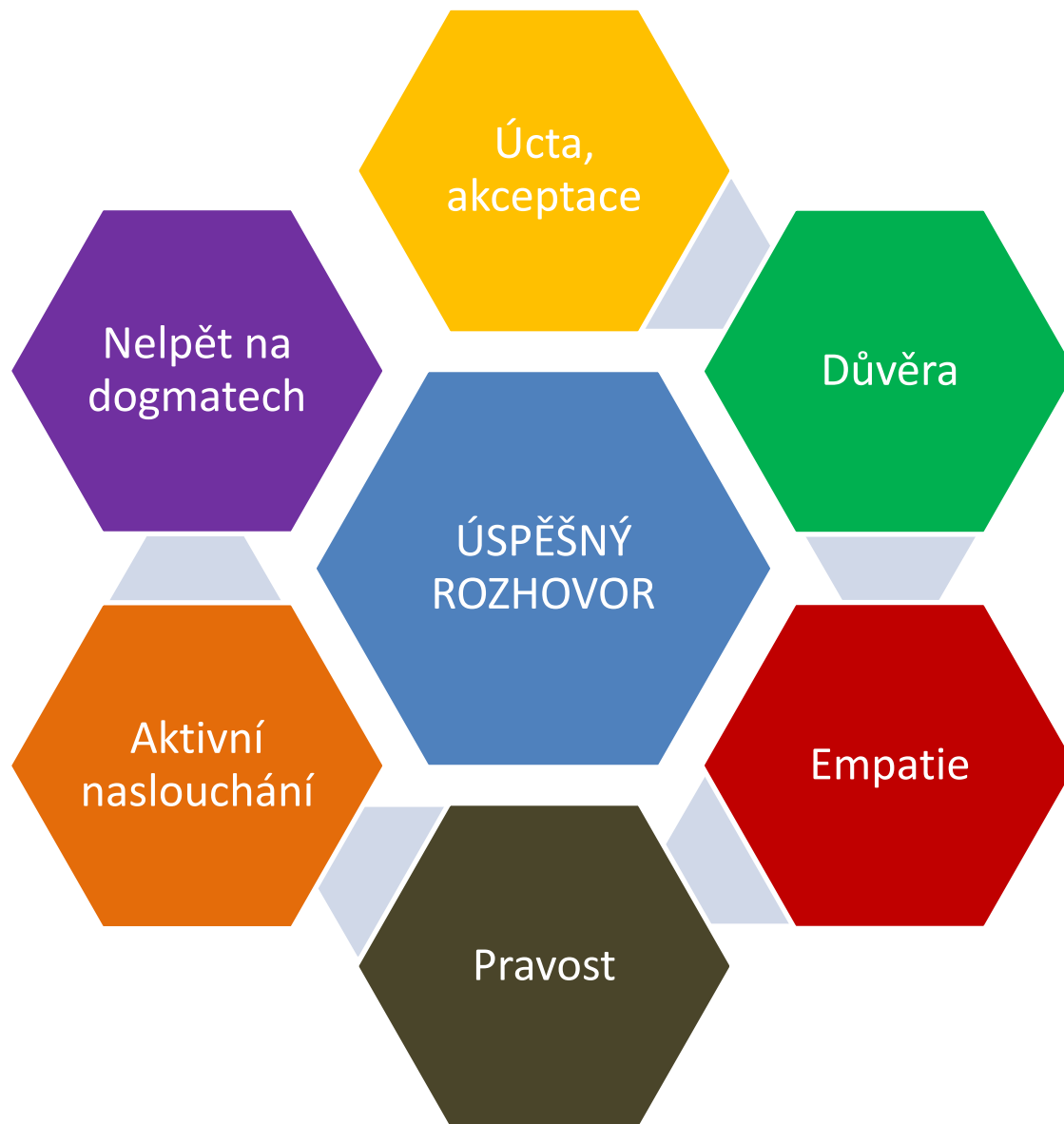
Cíl → získat informace → kvalitní péče

- Motivace
- Důvěra
- Vhodné prostředí
- Srozumitelnost
- Co, jak, kdy, kde, s kým

Rozhovor sestra-klient

Chyby profesionálního rozhovoru

- Lhostejnost
- Manipulace, autoritativnost
- Spěch
- Devalvace klienta
- Slyším, co slyšet chci a neslyším co nechci

<http://www.youtube.com/watch?v=KTBQT4215>

Z8

Fáze rozhovoru

1/ Předinterakční fáze

2/ Vstupní fáze

-navázání kontaktu

-vyjasnění problému

-formulace dohody

3/ Pracovní fáze

4/ Závěrečná fáze

Typy rozhovoru

-podle počtu osob-

- a) Individuální rozhovor
  - vedeme jen s jedním klientem
- b) Skupinový rozhovor
  - tzv. debata
  - mezi více klienty
  - zdravotník má roli moderátora
  - př. psychoterapeutické rozhovory

-podle míry direktivity-

- a) Direktivní rozhovor
  - využití příkazů, rozkazů, zákazů a rad
  - omezení klientovy svobody, zodpovědnosti a aktivity
  - př. zavádění NSG sondy
- b) Nedirektivní rozhovor
  - rovnoprávné postavení
  - sdílnost, respekt, empatie

Typy rozhovoru

-podle obsahu-

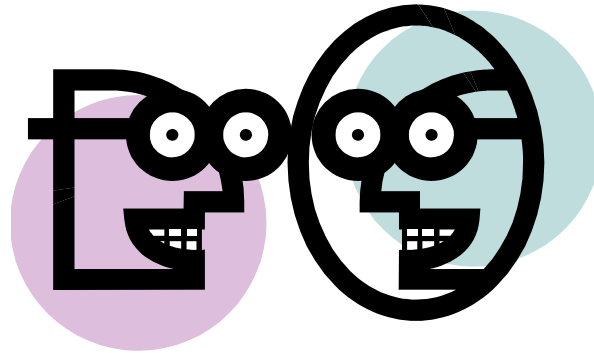
- a) Rozhovor s věcnými dotazy
-zaměření na určité téma
- b) Rozhovor s osobními dotazy
-zaměření na subjektivní postoje, názory, představy a emoce

-podle typu otázek-

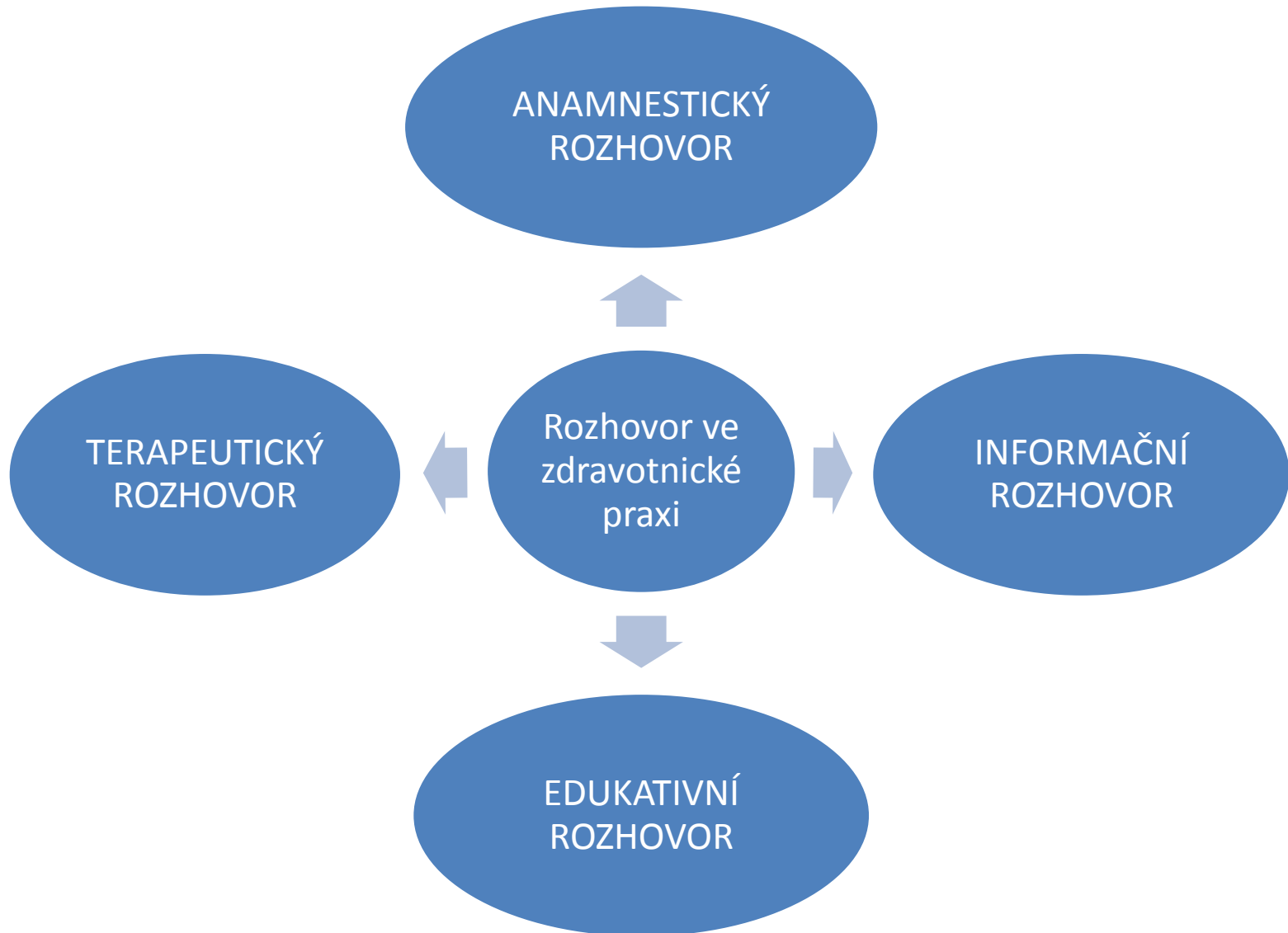
- a) Otevřené otázky
- neomezená odpověď
- b) Polootevřené otázky
- limitovaná odpověď
- c) Uzavřené otázky
- jednoznačná odpověď

Techniky aktivního naslouchání

- Participace
- Rezonance
- Zrcadlení
- Sumarizace

Druhy rozhovoru

Diskuse

Definice:

Diskuse je věcný rozhovor několika osob nad určitým tématem, jehož cílem není rozhodovat, nýbrž věc pečlivě rozebrat z různých stránek, shromáždit argumenty a případně připravit půdu pro racionální rozhodnutí.

Diskuse

Požadavky k efektivní diskusi:

- věcnost
- otevřenost
- poctivost
- trpělivost
- zdvořilost

*Pozn. **Panelová diskuse**-diskuse několika osob před posluchači/televizními diváky.*

Asertivita

Definice:

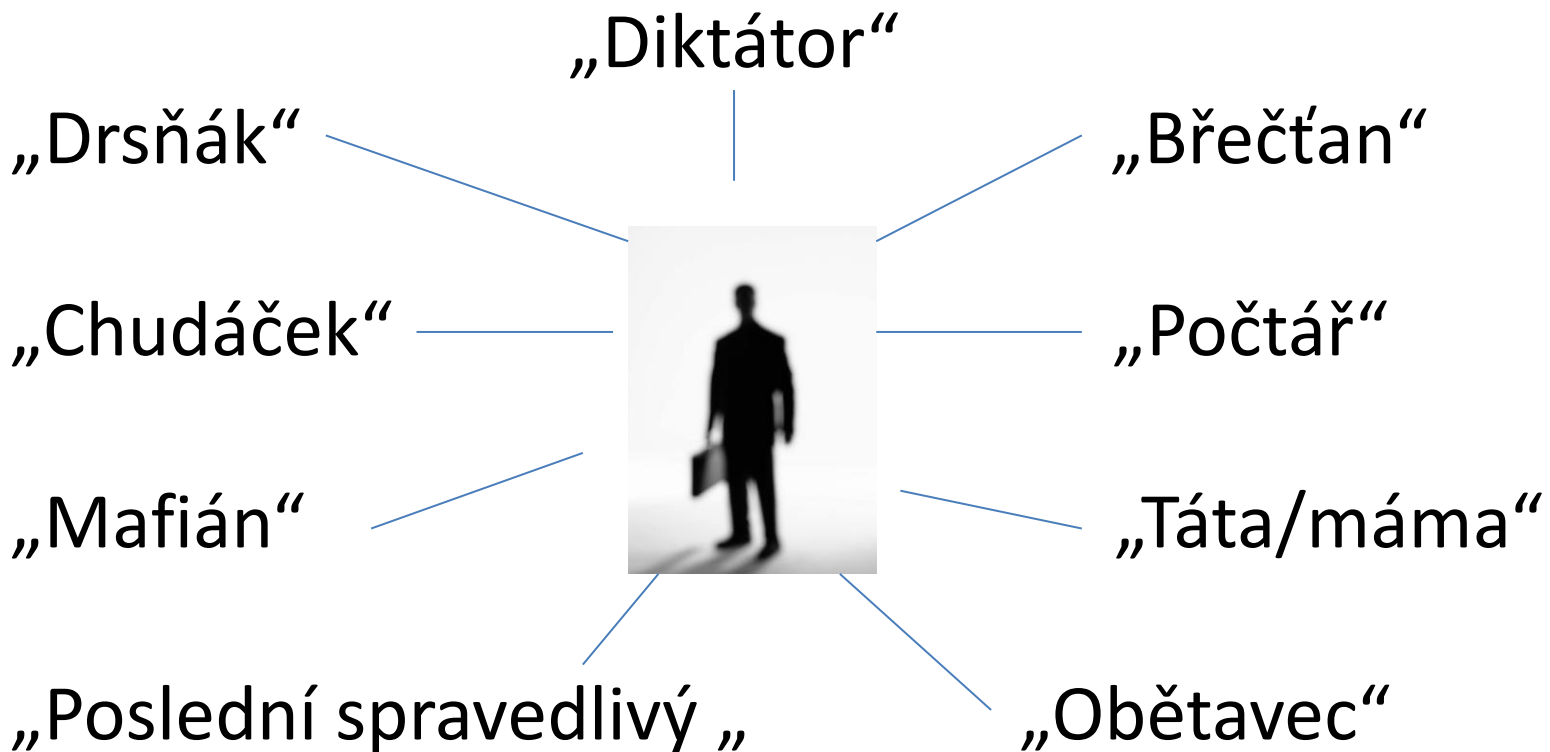
Schopnost(dovednost) prosazovat vlastní názor, stanovisko nebo zájem. Považuje se za důležitou komunikační dovednost. Jde o tzv. zdravé prosazování se.

Asertivita

Pasivní člověk	Asertivní člověk	Agresivní člověk
= <i>neschopnost prosadit se</i>	=uplatňující asertivní jednání	= <i>prosazení se za každou cenu</i>
=obava odlišovat se od ostatních	=snaha pochopit druhého	=využívání manipulace
=obava z následků	=zachování respektu k sobě samému, k vlastním názorům, potřebám a zájmům	=soubojové jednání
=potlačení pocitů a názorů		=nepředvídatelné chování
=neochota převzít zodpovědnost		

Manipulace v komunikaci

Manipulace je skrytý pokus o řízení druhých lidí.
Styl manipulace souvisí s typem osobnosti.

Asertivní práva

- Právo sami sebe posuzovat a nést za své jednání plnou odpovědnost
- Právo nenabízet žádné výmluvy, či omluvy vysvětlující tvé chování
- Právo sám posoudit, zda a nakolik jsi zodpovědný za problémy druhých lidí
- Právo změnit svůj názor
- Právo dělat chyby a být za ně zodpovědný
- Právo říci „já nevím“
- Právo být nezávislý na dobré vůli ostatních
- Právo dělat nelogická rozhodnutí
- Právo říci „já ti nerozumím“
- Právo říci „je mi to jedno“
- Právo se rozhodnout zda budu, či nebudu jednat asertivně

Asertivní techniky

Pozitivní asertivita

- Vyslovení souhlasu
- Kompliment
- Vyjádření pocitů lásky

Negativní asertivita

- Vyjádření oprávněného hněvu
- Vyslovení nesouhlasu
- Podávání kritiky

Asertivní techniky

- Technika „otevřené dveře“
- Technika „dotazování se na podrobnosti“
- Technika „využití kritiky“
- Technika „sebe otevření“
- Technika „umění požádat o laskavost“
- Technika „kompromis a koncenzus“
- Technika „zaseknuté gramofonové desky“

Opakovací otázky

Charakterizujte profesionální rozhovor.

Co je předpokladem úspěšného rozhovoru mezi klientem a sestrou?

Podle jakých hledisek dělíme rozhovor na jednotlivé typy?

Jaké znáte druhy rozhovoru (zdravotník-pacient)?

Co je to diskuse?

Co je to asertivita?

Charakterizujte pasivního, asertivního a agresivního člověka.

Jaká znáte asertivní práva? Vysvětlete.

Vyjmenujte a popište alespoň dvě asertivní techniky.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Použité zdroje I.

- VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*.1.vyd. Karolinum: Praha,2004.ISBN 80-246—0841-3., s.356
- HAYESOVÁ, N. *Základy sociální psychologie*.5.vyd.Portál: Praha,2009.ISBN 970-80-7367-639-1.s.,166
- VENGLÁŘOVÁ, M., MAHROVÁ, G. *Komunikace pro zdravotní sestry*. 1.vyd.Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1262-8
- BARTOŠÍKOVÁ, I., JIČÍNSKÝ, V., JOBÁNKOVÁ, M., KVAPILOVÁ, J. *Kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky*. 1.vyd. Brno: IDVPZ, 2000. 203 s. ISBN 80-7013-288-4

Použité zdroje II.

- LEMON II. Ošetřovatelství a společenské vědy. Komunikace. 1.vyd. Brno: IDVPZ, 1997. 125 s. ISBN 80-7013-238-8
- PAULÍNOVÁ, L. Psychologie pro Tebe.1.vyd. Praha: Informatorium, 1993. 84 s. ISBN 80-85427-37-0
- KŘIVOHLAVÝ, J. *Povídej-poslouchám*. 2. vyd. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2010. 135 s. ISBN 978-80-7195-405-7

Použité zdroje III.

- POSPÍŠIL, M. *Asertivita je stále živá, aneb, Cvičení, výklady, kaskády, situace z českého prostředí* .1. vyd. Plzeň: 2005, 239 s. ISBN 80-903529-0-1
- Všechny obrázky použité v prezentaci jsou kliparty Microsoft Office on-line
<http://office.microsoft.com>
- Všechna schémata: vlastní zdroj